

Wersja 1.0

Wytyczne dotyczące należytej staranności dla Zarządców Lasów

DUE DILIGENCE
TOOLS

Narzędzie to zostało opracowane przez firmę NEPCon w ramach: projektu "Wsparcie legalnego Handlu Drewnem" finansowanego przez unijny program LIFE i rząd Wielkiej Brytanii oraz projektu "Odpowiedzialne Pozyskiwanie Soi, Wołowiny i Oleju Palmowego", finansowanego przez DANIDA, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii.

NEPCon przyjął politykę "open source" gdyż uważamy, że dzielenie się tym, co tworzymy, może przyczynić się do przyspieszenia zrównoważonego rozwoju. Publikujemy niniejszy dokument według licencji Creative Commons Attribution Share-Alike 3.0 license. Mogą Państwo bezpłatnie korzystać, rozpowszechniać lub modyfikować ten przewodnik na własne potrzeby pod następującymi warunkami: Powyższa informacja o prawach autorskich i niniejsze pozwolenie zostaną uwzględnione we wszystkich kopiach lub znacznych fragmentach dokumentu. Będziemy wdzięczni za przesłanie nam kopii zmodyfikowanego dokumentu.

Ten projekt został sfinansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów, a Komisja Europejska nie może ponosić odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji zawartych w tej publikacji.

Ten materiał został sfinansowany przy wsparciu rządu Wielkiej Brytanii, jednakże przedstawione poglądy niekoniecznie odzwierciedlają oficjalną politykę rządu brytyjskiego.

DANIDA, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii wsparło opracowanie tego materiału, jednak DANIDA nie ponosi odpowiedzialności za poglądy lub oświadczenia przedstawione w niniejszym dokumencie.

Spis treści

Nazwy skrócone.....	4
Informacje na temat korzystania z nieniejszych wytycznych.....	4
Wprowadzenie.....	5
Regulacje dotyczące drewna.....	5
Źródła informacji	5
Co w przypadku wprowadzania drewna na rynek regulowany?	6
Należyta staranność.....	6
Definicja legalnego drewna.....	6
Wytyczne dotyczące należytej staranności dla przedsiębiorstw gospodarki leśnej.....	7
1: System zapewnienia jakości	7
1.1: Zobowiązanie – Ustanowienie polityki dotyczącej drewna.....	7
1.2: Zdefiniowanie obowiązków i szkolenie pracowników	8
1.3: Ustanowienie pisemnych procedur.....	8
1.4: Ustanowienie systemu monitorowania wydajności.....	8
1.5: Opracowanie polityki rozwiązywania sporów.....	8
1.6: Określenie zakresu.....	8
2: Informacje dotyczące lasów.....	9
2.1: Informacje dotyczące Jednostek Gospodarki Leśnej	9
2.2: Opracowanie listy obowiązujących przepisów	9
2.3: Dokumenty wymagane prawnie	9
3: Ocena ryzyka	10
3.1: Zapoznavanie się z aktualnymi informacjami dotyczącymi ryzyka i ich rejestrowanie.....	11
3.2: Wyszczególnienie ryzyka na poziomie lasu	11
3.3: Rejestrowanie wniosków z oceny ryzyka.....	12
4: Ograniczenie ryzyka	13
4.1: Określenie i wdrażanie działań ograniczających ryzyko	14
4.2: Ocena skuteczności działań ograniczających ryzyko	14
Załącznik 1: Wytyczne dotyczące weryfikacji prowadzonej na poziomie lasu	16
Cele weryfikacji	16
Przygotowanie.....	16
Kompetencje auditora	17
Raportowanie	18

Nazwy skrócone

DDS:	Należyta Staranność (ang. Due Diligence System)
EUTR:	Unijna Ustawa o Drewnie (ang. EU Timber Regulation)
FLEGT:	Wdrażanie Prawa w Dziedzinie Leśnictwa i Drzewnictwa (ang. Forest Law, Enforcement, Governance and Trade programme)
FME:	Przedsiębiorstwo Gospodarki Leśnej (ang. Forest Management Enterprise)
FMU:	Jednostka Gospodarki Leśnej (ang. Forest Management Unit)
GFR:	Globalny Rejestr Ryzyka (ang. Global Forest Registry)

Informacje na temat korzystania z nieniejszych wytycznych

Niniejsze wytyczne skierowane są do zarządców lasów, wykonawców lub innych podmiotów współpracujących z przedsiębiorstwami gospodarki leśnej (FME) i prezentują przegląd procesu wdrażania systemu należytej staranności (DDS). Wytyczne te prezentują informacje na temat stopniowego wprowadzania opartego na ryzyku systemu należytej staranności, którego celem jest zmniejszenie ryzyka naruszenia wymogów prawnych dotyczących przedsiębiorstw gospodarki leśnej.

Uwaga: W niniejszym dokumencie użyto następujących symboli:

Odnosi się do konkretnych narzędzi przydatnych na różnych etapach procesu wdrażania zasady należytej staranności.

Dostarcza wskazówek dla użytkownika i szczegółowych, istotnych informacji.

Zastrzeżenie: System należytej staranności NEPCon ma na celu wspieranie przedsiębiorstw gospodarki leśnej w zarządzaniu ryzykiem produkcji i sprzedaży produktów leśnych, które zostały nielegalnie zebrane, przetransportowane lub sprzedane. Odpowiedzialność za korzystanie z systemu należytej staranności spoczywa na jego użytkowniku (osobie fizycznej lub prawnej). NEPCon zrzeka się wszelkiej odpowiedzialności za sposób korzystania z systemu, nie ponosi również żadnej odpowiedzialności za straty lub zniszczenia będące wynikiem użycia systemu należytej staranności NEPCon.

Wprowadzenie

Regulacje dotyczące drewna

Unia Europejska, Australia i Stany Zjednoczone wprowadziły w życie przepisy mające na celu zapobieganie nielegalnemu handlowi drewnem.

Wszystkie trzy rozporządzenia zabraniają wprowadzania do obrotu drewna pozyskanego, transportowanego lub sprzedawanego z naruszeniem obowiązujących przepisów prawnych. Ponadto zawierają podobne wymagania dotyczące wdrażania opartego na ryzyku systemu należytej staranności mającego na celu zminimalizowanie ryzyka, że drewno pozyskane niezgodnie z prawem zostanie wprowadzone na rynki Unii Europejskiej, Stanów Zjednoczonych lub Australii.

W świetle tych przepisów zarządcy lasów lub organizacje pozyskujące drewno pochodzące spoza rynków regulowanych zobowiązani są do przedstawienia nabywcom gwarancji, że ryzyko nielegalnego pozyskania drewna zostało skontrolowane. W związku z tym niniejsze wytyczne mogą być wykorzystywane przez FME (przedsiębiorstwa gospodarki leśnej) do zaprojektowania i wdrożenia systemu gwarantującego spełnienie wymogów prawnych, kontrolowania ryzyka naruszenia prawa oraz udostępniania nabywcom wszystkich niezbędnych informacji i dokumentów.

Zarządcy lasów działający na rynkach regulowanych mogą skorzystać z tych wytycznych w celu spełnienia wymogów prawnych związanych z wdrażaniem systemu należytej staranności.

Źródła informacji

Unijna Ustawa o Drewnie (EUTR):

http://ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation.htm

The Australian Illegal Logging Prohibition Act (AILPA):

<http://www.agriculture.gov.au/forestry/policies/illegal-logging>

The US Lacey Act:

https://www.aphis.usda.gov/aphis/ourfocus/planthealth/import-information/SA_Lacey_Act

Rola przedsiębiorstw gospodarki leśnej

Kluczem do zagwarantowania, że drewno pozyskane zostało legalnie jest zapewnienie, że gospodarka leśna, proces pozyskiwania, a także handel i transport są prowadzone zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi w kraju lub regionie zbiorów. Działania prowadzone na poziomie lasu, będące pierwszym punktem w łańcuchu dostaw drewna, są zatem bardzo ważne dla zagwarantowania i udokumentowania zgodności prawnej, o której informacje mogą zostać przekazane dalej do nabywców.

Co w przypadku wprowadzania drewna na rynek regulowany?

Niektórzy zarządcy lasów wprowadzają drewno bezpośrednio na rynki regulowane. Osoby fizyczne lub firmy będące właścicielami drzew wprowadzają na rynek drewno, które zostało pozyskane bezpośrednio z lasu i udostępniają to drewno lub produkty drzewne do celów komercyjnych.

Jeśli materiał nie jest wprowadzany przez Państwa bezpośrednio na rynki regulowane, to organizacja importująca drewno lub produkt drzewny będzie formalnie odpowiedzialna za ich wprowadzenie na rynek regulowany oraz za zapewnienie, że ryzyko nielegalnego pozyskania, handlu lub transportu zostało skontrolowane. Te podmioty gospodarcze muszą stosować zasadę należytej staranności w celu zagwarantowania ograniczenia ryzyka nielegalności drewna. System Należytej Staranności (DDS) jest sposobem na systematyczne gromadzenie informacji, ocenę ryzyka i - w razie konieczności - stosowanie środków mających na celu ograniczenie tego ryzyka.

Należyta staranność

Należyta staranność umożliwia zastosowanie systematycznego podejścia do oceny i zarządzania ryzykiem związanym z wytwarzaniem lub pozyskiwaniem drewna, które zostało nielegalnie zebrane, przetransportowane lub sprzedane.

W wielu przypadkach należyta staranność stosowana jest również w stosunku do dalszych podmiotów w łańcuchu dostaw. Istnieją również potencjalne korzyści płynące ze stosowania podejścia opartego na ryzyku w celu kontrolowania ryzyka nielegalnego pozyskiwania na poziomie lasu.

Dostarczanie nabywcom stosownych informacji

Dla przedsiębiorstw gospodarki leśnej niezwykle istotną kwestię dotyczącą należytej staranności stanowi możliwość przekazywania informacji o materiałach drzewnych nabywcom. Informacje te mogą obejmować, w przypadku gdy drewno zostało już pozyskane; gatunki i ilość drewna, szczegółowe informacje na temat sposobu pozyskania drewna oraz gospodarki leśnej, gwarantujące zgodność z obowiązującym prawodawstwem.

Definicja legalnego drewna

W niniejszych wytycznych pojęcie "legalnie pozyskanego drewna" oznacza drewno uzyskane, transportowane i sprzedawane **zgodnie z przepisami obowiązującymi w miejscu zbioru**.

W kompleksowej definicji wymogów prawnych związanych z gospodarką leśną i pozyskiwaniem drewna wyszczególniono następujące kategorie:

1. Prawo do pozyskiwania drewna

- 1.1 Prawa własności gruntów i prawa dotyczące zarządzania
- 1.2 Licencje koncesyjne
- 1.3 Opracowanie planu zarządzania i planu pozyskiwania drewna

- 1.4 Pozwolenia na pozyskiwanie drewna
- 2. Podatki i opłaty**
- 2.1 Uiszczanie podatków, opłat licencyjnych i opłat za pozyskanie drewna
- 2.2 Podatki od wartości dodanej (VAT) i inne podatki od sprzedaży
- 3. Działania powiązane z pozyskiwaniem drewna**
- 3.1 Regulacje dotyczące pozyskiwania drewna
- 3.2 Obszary i gatunki chronione
- 3.3 Wymogi dotyczące ochrony środowiska
- 3.4 Zdrowie i bezpieczeństwo
- 3.5 Legalność zatrudnienia
- 4. Prawa stron trzecich**
- 4.1 Prawa zwyczajowe
- 4.2 Zasada dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody
- 4.3 Prawa ludności rdzennej i ludów tradycyjnych
- 5. Handel i transport**
- 5.1 Klasyfikacja gatunków, ilości i jakości
- 5.2 Handel i transport
- 5.2 Handel zagraniczny i ceny transferowe
- 5.4 Prawo celne
- 5.5 Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (ang. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES)

Wytyczne dotyczące należytej staranności dla przedsiębiorstw gospodarki leśnej

1: System zapewnienia jakości

Należyta staranność wymaga spójnego wdrażania systemów i procedur. Poniższe wytyczne będą zatem przedstawiać ustandaryzowane podejście do wdrażania zasad należytej staranności na poziomie lasów.

1.1: Zobowiązanie – Ustanowienie polityki dotyczącej drewna

Należy ustanowić politykę, która będzie podstawą Państwa zobowiązania do wdrożenia należytej staranności. Polityka powinna zostać podpisana przez kierownictwo wyższego szczebla.

Skorzystaj z **Szablону Polityki (DD-03)** i przystosuj go do swojej organizacji.

1.2: Zdefiniowanie obowiązków i szkolenie pracowników

W celu zapewnienia prawidłowego wdrożenia systemu należytej staranności, odpowiedzialność za określone czynności powinna zostać przypisana odpowiednim osobom lub konkretnym stanowiskom. Całkowita odpowiedzialność za należyta staranność musi być również przypisana do jednego stanowiska.

Obowiązki powinny być przypisane osobom lub stanowiskom o niezbędnych do tego zadania kompetencjach. Wyznaczone osoby muszą posiadać dostateczny zakres uprawnień i dostęp do odpowiednich zasobów, aby móc skutecznie wdrożyć należyta staranność.

Obowiązki personelu powinny być określone i udokumentowane w **Szablonie Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)**.

1.3: Ustanowienie pisemnych procedur

Konieczne jest opracowanie pisemnych procedur obejmujących wszystkie wymogi. Procedury powinny zostać podpisane przez kierownictwo wyższego szczebla.

Użyj **Szablону Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)** jako podstawy i przystosuj go do swojej organizacji.

1.4: Ustanowienie systemu monitorowania wydajności

Należy opracować system monitorowania zgodności z wszystkimi obowiązującymi wymogami prawnymi. System powinien obejmować wewnętrzne monitorowanie, aby zagwarantować uzyskanie spójnych wyników i możliwość śledzenia ewentualnych niedociągnięć. Wewnętrzny system monitorowania powinien być złożony, odpowiadający wielkości i zasięgowi przedsiębiorstwa gospodarki leśnej.

1.5: Opracowanie polityki rozwiązywania sporów

W ramach systemów kontroli jakości organizacja powinna opracować i wdrożyć politykę rozstrzygania sporów.

Użyj **Szablону Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)** jako podstawy i przystosuj go do swojej organizacji.

1.6: Określenie zakresu

Definiowanie zakresu jest kluczowym działaniem w procesie należytej staranności. Konieczne jest posiadanie wiedzy na temat obszarów, produktów i gatunków, które są objęte systemem należytej staranności.

2: Informacje dotyczące lasów

Kluczowym działaniem przedsiębiorstw gospodarki leśnej w systemie należytej staranności jest zapewnienie dostępu do informacji o działaniach związanych z zarządzaniem lasami. Informacje muszą być udostępnione do poziomu, w którym ryzyko można uznać za niskie lub do poziomu, w którym można ustalić działania ograniczające ryzyko/środki kontrolne.

2.1: Informacje dotyczące Jednostek Gospodarki Leśnej

Konieczne jest rejestrowanie wszystkich istotnych informacji o zarządzanym obszarze. Przegląd dokumentów i informacje dotyczące zarządzanego obszaru powinny znajdować się w aktach i zostać udostępnione auditorom na ich żądanie.

Należy rejestrować następujące informacje:

- Wymagane dokumenty prawne i plany
- Rodzaje sprzedawanych produktów
- Gatunki i ilość produktów pozyskanych i sprzedanych
- Mapy FME i opis dotyczący FMU
- Listę wykonawców
- Nabywców
- Informacje dotyczące certyfikacji/weryfikacji

2.2: Opracowanie listy obowiązujących przepisów

Aby zagwarantować, że jako przedsiębiorstwo gospodarki leśnej zarządzają Państwo lasami zgodnie z odpowiednimi przepisami konieczne jest zapoznanie się z obowiązującymi wymogami prawnymi w zakresie zarządzania lasami oraz handlu produktami leśnymi i ich transportu.

Ocena obowiązujących ram prawnych i sprawdzenie, czy wszystkie przepisy prawne i regulacje są znane kierownictwu, odpowiednim pracownikom i kontrahentom działającym w ramach danego FME to działania, które powinny być podjęte w celu upewnienia się, że posiadają Państwo wszelkie niezbędne informacje.

NEPCon publikuje Oceny Ryzyka związanego z Legalnością Drewna, które zawierają wykaz obowiązujących przepisów prawnych na Internetowej Platformie dotyczącej Ryzyka (Online Risk Platform) (www.nepcon.org/sourcinghub).

Szablon Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12) zawiera załącznik, który może zostać wykorzystany do stworzenia wykazu obowiązujących praw i regulacji.

2.3: Dokumenty wymagane prawnie

Wymogi prawne są różne i zależą od obowiązującego prawa oraz rodzaju jednostki gospodarki leśnej. Różne wymogi prawne odnoszą się do tego, jakie dokumenty prawne

powinno przechowywać przedsiębiorstwo gospodarki leśnej, aby działać w sposób legalny.

Tabela 1: Przykłady dokumentów powiązanych z pięcioma głównymi kategoriami legalności

Kategoria legalności	Typ rejestrów
1. Dokumentacja praw do pozyskiwania drewna w strefach prawnie określonych w tym celu	Dokumenty własności/prawa użytkowania gruntów, kontrakty lub umowy koncesyjne, licencje koncesyjne, mapy koncesyjne, pozwolenia na pozyskiwanie drewna, itp.
2. Płatności za prawo do pozyskiwania drewna i drewno, w tym opłaty za pozyskiwanie drewna	Umowy handlowe, pozwolenia na wycinkę drzew, noty bankowe, dokumentacja VAT, oficjalne dokumenty podatkowe, itp.
3. Pozyskiwanie drewna, w tym prawodawstwo dotyczące środowiska i lasów, a także związane z zarządzaniem lasami i ochroną różnorodności biologicznej, bezpośrednio powiązane z pozyskiwaniem drewna	Oficjalne raporty z auditów, certyfikaty dotyczące ochrony środowiska, zatwierdzone plany pozyskiwania drewna, pozwolenia na wycinkę drzew, raporty końcowe dot. części lasów, w których prowadzona była wycinka, publicznie dostępne informacje dotyczące rygorystycznego nadzoru legislacyjnego oraz procedur kontroli i śledzenia drewna, oficjalne dokumenty wydane przez właściwe organy w kraju pozyskania, itp.
4. Prawa stron trzecich dotyczące własności i tytułu prawnego do użytkowania mające wpływ na pozyskiwanie drewna oraz prawa pracownicze	Ocena wpływu na środowisko, plany zarządzania środowiskowego, raporty z auditów dotyczących ochrony środowiska, umowy dotyczące odpowiedzialności społecznej, szczegółowe raporty dotyczące roszczeń i konfliktów w zakresie praw i obowiązków.
5. Handel i kontrola celna w sektorze leśnym	Ogólnie dostępne dokumenty w formie papierowej lub elektronicznej, pozwolenia na transport, pozwolenia na usuwanie kłód drzew, umowy, noty bankowe, noty handlowe, licencje na eksport, oficjalne dokumenty dotyczące cła eksportowego, listy zakazów eksportowych, nagrody za kwoty eksportowe, itp.

Szablon Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)
zawiera załącznik, który może zostać wykorzystany do stworzenia wykazu obowiązujących praw i regulacji.

3: Ocena ryzyka

Celem oceny ryzyka jest sprawdzenie możliwości występowania ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawnych odnoszących się do następujących kwestii:

1. Ryzyko naruszenia prawa przy **zarządzaniu lasami** lub w trakcie operacji związanych z pozyskiwaniem drewna;
2. Ryzyko naruszenia prawa podczas **handlu i transportu** materiałów;

3. **Ryzyko mieszania:** Jeżeli korzystają Państwo z drewna pochodzącego z innych przedsiębiorstw gospodarki leśnej, nie znajdujących się pod Państwa bezpośrednią kontrolą, możliwe jest wystąpienie ryzyka związanego z mieszaniem materiałów pochodzących z Państwa FME z innymi materiałami w trakcie transportu lub sprzedaży (jeśli dotyczy)¹.

3.1: Zapoznavanie się z aktualnymi informacjami dotyczącymi ryzyka i ich rejestrowanie

Na poziomie krajowym można znaleźć różne źródła informacji dotyczących ryzyka w sektorze drzewnym. Te źródła informacji powinny zostać ocenione i uwzględnione w trakcie dokonywania oceny ryzyka związanego z określonymi działaniami.

Szablon Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)
zawiera załącznik, który może być wykorzystany do rejestrowania wyników identyfikacji ryzyka dla każdej podkategorii prawnej.

Informacji na temat ryzyka występującego na poziomie krajowym dostarczają Oceny Ryzyka związanego z Legalnością Drewna, które dostępne są na Internetowej Platformie dotyczącej Ryzyka (www.nepcon.org). Informacje te powinny być stosowane w odniesieniu do krajowego poziomu ryzyka i wykazów obowiązujących przepisów.

Krajowe oceny ryzyka powinny stanowić podstawę przy przeprowadzeniu oceny ryzyka na poziomie lasu. Jeśli stwierdzono, że kategoria lub podkategoria prawna wiąże się z „Określonym Ryzykiem” na poziomie krajowym, powinno zostać to dokładnie sprawdzone i ocenione na poziomie lasu.

Jeżeli przedsiębiorstwo gospodarki leśnej dokona zmiany statusu ryzyka zidentyfikowanego w krajowej ocenie ryzyka powinno zostać to szczegółowo uzasadnione.

Nawet jeśli w krajowej ocenie ryzyka – ryzyko - zostało zidentyfikowane jako "niskie", przedsiębiorstwo gospodarki leśnej powinno dokonać jego ewaluacji na poziomie lasu, aby uwzględnić specyficzne okoliczności związane z zarządzaniem lasem w danym miejscu.

3.2: Wyszczególnienie ryzyka na poziomie lasu

Jeśli w krajowej ocenie ryzyka występują kategorie prawne, w których ryzyko zostało zidentyfikowane jako „określone” konieczne jest przeprowadzenie oceny na poziomie lasów, w celu skontrolowania czy ryzyka te występują na obszarze Państwa działalności i ustalenia jakie kroki można podjąć, aby je ograniczyć.

Szablon Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)
zawiera załącznik, który może być wykorzystany do rejestrowania wyników oceny ryzyka.

¹ Odnosi się to jedynie do przypadków, w których FME wykorzystuje w swojej działalności drewno pochodzące z innych regionów lub źródeł. W tych przypadkach ocena ryzyka i zarządzanie łańcuchem dostaw muszą stać się elementami systemu należytej staranności.

Ocena ryzyka powinna zostać zakończona zidentyfikowaniem ryzyka jako „Niskie” lub „Określone”.

Należy mieć na uwadze, że nawet jeśli krajowa ocena ryzyka wyszczególnia określone ryzyko naruszenia obowiązujących przepisów prawnych, nie oznacza to, że dotyczy to również danego FME.

Zasadniczo proces oceny ryzyka na poziomie lasów wymaga ewaluacji każdej z pięciu kategorii prawnych wyszczególnionych w definicji legalnego drewna, a mianowicie:

1. Prawa do pozyskiwania drewna

- 1.1 Prawa własności gruntów i prawa dotyczące zarządzania
- 1.2 Licencje koncesyjne
- 1.3 Opracowanie planu zarządzania i planu pozyskiwania drewna
- 1.4 Pozwolenia na pozyskiwanie drewna

2. Podatki i opłaty

- 2.1 Uiszczanie podatków, opłat licencyjnych i opłat za pozyskanie drewna
- 2.2 Podatki od wartości dodanej (VAT) i inne podatki od sprzedaży

3. Działania powiązane z pozyskiwaniem drewna

- 3.1 Regulacje dotyczące pozyskiwania drewna
- 3.2 Obszary i gatunki chronione
- 3.3 Wymogi dotyczące ochrony środowiska
- 3.4 Zdrowie i bezpieczeństwo
- 3.5 Legalność zatrudnienia

4. Prawa stron trzecich

- 4.1 Prawa zwyczajowe
- 4.2 Zasada dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody
- 4.3 Prawa ludności rdzennej i ludów tradycyjnych

5. Handel i transport

- 5.1 Klasyfikacja gatunków, ilości i jakości
- 5.2 Handel i transport
- 5.2 Handel zagraniczny i ceny transferowe
- 5.4 Prawo celne
- 5.5 Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (ang. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – CITES)

Ryzyko naruszenia przepisów prawnych powinno zostać ocenione w każdej z pięciu kategorii i podkategorii. Jak wspomniano powyżej, należy zwrócić szczególną uwagę na obszary, które w krajowej ocenie ryzyka zostały zidentyfikowane jako niosące „określone ryzyko”. Zaleca się jednak przeprowadzenie pełnej oceny w każdej kategorii prawnej, aby stwierdzić, czy może istnieć potencjalne ryzyko naruszenia przepisów prawnych dotyczących gospodarki leśnej, a także transportu i sprzedaży produktów drzewnych.

3.3: Rejestrowanie wniosków z oceny ryzyka

Wszystkie wnioski wynikające z przeprowadzonej przez Państwa oceny ryzyka powinny zostać zarejestrowane. Wnioski powinny być oparte na obiektywnej ocenie sposobów zarządzania lasem, transportu i handlu prowadzonych przez przedsiębiorstwo gospodarki leśnej. Wszelkie obszary, w których stwierdzono faktyczne lub potencjalne naruszenia prawa należy uznać za niosące "określone ryzyko".

Szablon Procedury Należytej Staranności dla FME (DD-12)
zawiera załącznik, który może być wykorzystany do rejestrowania wyników oceny ryzyka.

4: Ograniczenie ryzyka

W przypadku wszystkich produktów i łańcuchów dostaw, które zostały zidentyfikowane jako niosące „określone ryzyko”, należy podjąć działania mające na celu jego ograniczenie. Oznacza to również, że każda weryfikacja stwierdzonych problemów przeprowadzana na poziomie lasów danego FME powinna koncentrować się na obszarach o szczególnym ryzyku.

4.1: Określenie i wdrażanie działań ograniczających ryzyko

Po ustaleniu, że niektóre działania prowadzone przez dane przedsiębiorstwo gospodarki leśnej mogą naruszać lub naruszają obowiązujące przepisy prawne należy podjąć działania mające na celu zarządzanie ryzykiem.

Zasadniczo ograniczanie ryzyka na poziomie lasów polega na wprowadzaniu systemów, które mają zagwarantować, że przedsiębiorstwo gospodarki leśnej spełnienia wszelkie wymogi prawne, a także wdrożenie systemu monitorowania ciągłej zgodności z prawem w działalności leśnej.

4.2: Ocena skuteczności działań ograniczających ryzyko

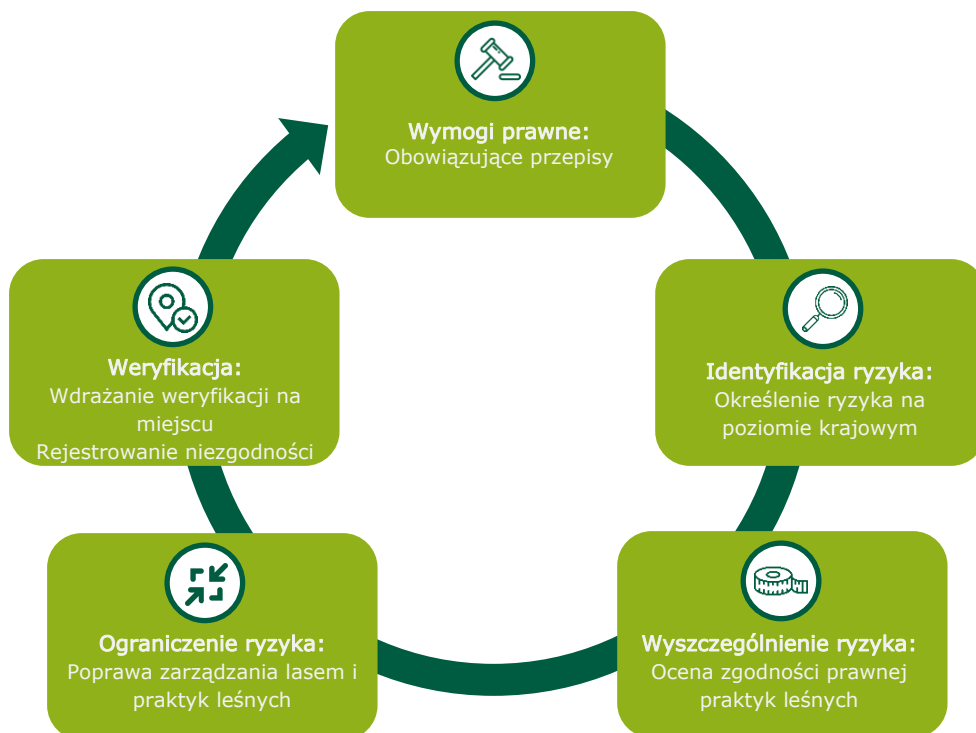
Po wdrożeniu działań mających na celu ograniczenie ryzyka należy regularnie przeprowadzać ocenę ich skuteczności.

Tabela 2: Przykłady ryzyka oraz działań ograniczających i weryfikujących

„Określone ryzyko”	Działania ograniczające ryzyko	Działania weryfikujące
Ryzyko naruszenia praw zwyczajowych na poziomie lasu	Zarządzaj niezgodnościami prawnymi poprzez praktyki zapewniające poszanowanie praw zwyczajowych.	Audyty na miejscu, konsultacje ze stronami trzecimi, wywiady, przegląd dokumentów.
Ryzyko naruszenia przepisów dotyczących pozyskania drewna powiązanych z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.	FME modyfikuje swoje praktyki, tak aby były one zgodne z wymogami prawnymi.	Audyty weryfikujące przeprowadzane na poziomie lasów, skupiające się na zgodności z wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Załącznik 1 zawiera krótkie wytyczne dotyczące sposobów przeprowadzania weryfikacji na poziomie lasów. Może być używany jako narzędzie służące do sprawdzania zgodności z prawem i monitorowania skuteczności działań ograniczających ryzyko.

Rysunek 1: Proces oceny, ograniczania i weryfikacji ryzyka

Załącznik 1: Wytyczne dotyczące weryfikacji prowadzonej na poziomie lasu

Przedsiębiorstwo gospodarki leśnej może wykorzystać wewnętrznie audyty weryfikacyjne do sprawdzenia efektywności działań ograniczających ryzyko, mających na celu kontrolowanie niezgodności prawnych. Weryfikacja na poziomie lasu może również odgrywać ważną rolę w monitorowaniu zgodności prawnych we wszystkich działaniach FME.

Weryfikacja może być zatem istotna w całym procesie należytej staranności.

Szablon Raportu Weryfikacyjnego (DD-14) jest pomocny przy przeprowadzaniu weryfikacji na poziomie lasu i systematycznym rejestrowaniu wyników.

Cele weryfikacji

Weryfikacja może być przeprowadzana w dwóch celach:

1. Sprawdzenia braku lub występowania niezgodności prawnych w danym FME, w oparciu o określone ryzyko zidentyfikowane podczas oceny ryzyka.
2. Sprawdzenia, czy środki ograniczenia ryzyka zostały skutecznie wdrożone oraz czy ryzyko zostało ograniczone.

Jeden system weryfikacyjny może jednocześnie objąć oba powyższe cele.

Zakres weryfikacji

Zakres auditu weryfikacyjnego musi uwzględniać określone ryzyko związane z przedsiębiorstwem gospodarki leśnej. Oznacza to, że audit może koncentrować się jedynie na obszarach, na których występuje określone ryzyko. Jest to istotne przy ustalaniu wymogów dotyczących auditu i niezbędnych kompetencji auditora.

Zakres definicji auditu dotyczy kwestii takich jak:

- Jednostki Gospodarki Leśnej, których działania muszą zostać zmienione;
- Identyfikacja obszarów, w których ryzyko zostało wyszczególnione oraz powiązanych z nim działań, które zostaną poddane ocenie;
- Wizyty terenowe wymagane w trakcie auditu. Wizyty te uzależnione są od liczby Jednostek Gospodarki Leśnej objętych zakresem auditu oraz składu zespołu auditującego.

Przygotowanie

W każdym przypadku przygotowanie do auditu musi być dobrze zaplanowane i uzgodnione ze wszystkimi zaangażowanymi stronami.

W zależności od rodzaju ryzyka oraz roli personelu przedsiębiorstwa gospodarki leśnej przed auditem na miejscu konieczne jest:

- Udostępnienie udokumentowanych procedur

- Przygotowanie rejestrów i systemów dokumentujących działania ograniczające ryzyko
- Identyfikacja odpowiedniego personelu
- Identyfikacja właściwych FMU/lokalizacji lasów i działań, które mają podlegać ocenie
- Zgromadzenie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących działań podejmowanych w ramach gospodarki leśnej (plan zarządzania lasami, mapy, licencje itp.)
- Przygotowanie rejestrów potwierdzających zgodność z odpowiednimi przepisami prawnymi i regulacjami.

Wymogi dotyczące oceny

Weryfikacja źródeł pochodzenia drewna dotyczy każdego określonego ryzyka, którego występowanie wykryto w danym przedsiębiorstwie gospodarki leśnej.

Ramy prawne dotyczące weryfikacji przedsiębiorstw gospodarki leśnej opisane zostały w Załączniku 1 do Standardu LegalSource NEPCon².

Wymogi dotyczące handlu i transportu: Wymogi dotyczące handlu i transportu znajdują się w Załączniku 2 do Standardu LegalSource.

Jeśli pozyskują Państwo drewno ze źródeł innych niż własne przedsiębiorstwo gospodarki leśnej mogą skorzystać Państwo z Ogólnego Standardu Kontroli Pochodzenia Produktu NC-STD-02 w celu wdrożenia systemu kontroli pochodzenia produktu.

Podczas ewaluacji należy potwierdzić, że przedsiębiorstwo gospodarki leśnej spełnia wszystkie wymogi dotyczące legalności, w przypadku których ryzyko zostało wcześniej zidentyfikowane jako „określone”. Kategorie legalności, w przypadku których ryzyko uznano za „niskie” nie muszą podlegać ocenie.

Jeżeli weryfikacja wykaże, że w przedsiębiorstwie gospodarki leśnej pogwałcono obowiązujące przepisy prawne i nie podjęto kroków mających na celu ograniczenie takiego ryzyka, należy niezwłocznie przygotować plan naprawczy.

Drewno z obszarów, w których wykryto pogwałcenie przepisów obowiązującego prawa nie może być wprowadzone do sprzedaży.

Kompetencje audytora

Wiarygodność procesu auditu uzależniona jest od kompetencji osób, które go przeprowadzają.

Niezwykle ważne jest również, aby każdy auditor posiadał gruntowną wiedzę na temat systemu i standardów w ramach, których przeprowadzany jest audit. Istotna jest również znajomość wymagań prawnych i kontekstu prawnego.

² Standard LegalSource NEPCon określa wymogi LegalSource dotyczące produkcji i pozyskiwania legalnego drewna. Służy do oceny i poświadczania należytej staranności w procesie legalnego pozyskiwania drewna. Pobierz standard: www.nepcon.org/legalsource-standard

Kompetencje auditora obejmują następujące aspekty:

- a) *Zasady, procedury i techniki auditu*: auditor musi dostosować je do różnych rodzajów auditów i zagwarantować, że audyty przeprowadzane są w sposób spójny i systematyczny.
- b) *System zarządzania i dokumenty referencyjne*: auditor musi znać zakres auditu i dotyczące go, obowiązujące wymagania.
- c) *Kontekst organizacyjny*: auditor musi rozumieć kontekst operacyjny danej organizacji. Wiedza i umiejętności w tej dziedzinie powinny obejmować:
 - rozmiar organizacji, jej strukturę, władze, funkcje i związki;
 - ogólne procesy biznesowe i fachową terminologię; oraz
 - zwyczaje kulturowe i społeczne obowiązujące w miejscu auditu.
- d) *Obowiązujące przepisy prawne, regulacje i inne wymagania związane z daną dziedziną*: auditor musi potrafić pracować w ich ramach oraz być świadomym wymogów, które mają zastosowanie w przypadku organizacji podlegającej auditowi. Wiedza i umiejętności w tej dziedzinie powinny obejmować:
 - kodeksy, prawa i przepisy lokalne, regionalne i krajowe;
 - umowy i porozumienia;
 - kontrakty i konwencje międzynarodowe; oraz
 - inne wymogi dotyczące organizacji.

Ocena zgodności

Jak wspomniano powyżej, szczegółowe wymagania są zależne od określonego ryzyka, a także typu podmiotu podlegającego ocenie. Załącznik 1 do Standardu LegalSource NEPCon zawiera listę wymaganych weryfikatorów, które powinny zostać zastosowane do każdego z wymogów dotyczących legalności.

Istotne jest, aby zgodność z wymogami obowiązujących przepisów prawnych została oceniona i udokumentowana. Niezbędne jest zdefiniowanie wszelkich niezgodności z wymogami, a wymagane działania naprawcze powinny zostać ustalone i zaplanowane w określonym czasie.

Raportowanie

Wyniki weryfikacji powinny być dokumentowane w sposób przejrzysty i systematyczny.

Informacje

Wsparcie legalnego Handlu Drewnem

Wsparcie legalnego Handlu Drewnem jest projektem prowadzonym przez NEPCon w celu wspierania przedsiębiorstw drzewnych w Europie za pomocą wiedzy, narzędzi i szkoleń w zakresie wymogów Unijnej Ustawy o Drewnie. Poznanie pochodzenia drewna jest korzystne nie tylko dla lasów, ale również dla biznesu. Projekt jest finansowany z programu LIFE UE oraz przez rząd Wielkiej Brytanii.

Informacje

Odpowiedzialne Pozyskiwanie Soi, Wołowiny i Oleju palmowego

Odpowiedzialne Pozyskiwanie Soi, Wołowiny i Oleju Palmowego to projekt mający na celu podnoszenie świadomości i wspieranie duńskich przedsiębiorstw w minimalizowaniu ryzyka dotyczącego problemów społecznych i środowiskowych powiązanych z pozyskiwaniem oleju palmowego, soi i wołowiny z krajów rozwijających się. Projekt jest prowadzony przez NEPCon i finansowany przez DANIDA, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Danii.

NEPCon jest organizacją non-profit dążącą do budowania zaangażowania i świadomości w celu wspierania zrównoważonego rozwoju. Promujemy działania dla ochrony zasobów naturalnych i przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

NEPCon | www.nepcon.org | info@nepcon.org